

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. rugsėjo 22 d.
(OR. en)

13280/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0329(NLE)

ENV 1024
COMER 101
MI 772
ONU 62
CONSOM 326
SAN 532

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. rugsėjo 22 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 542 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS SPRENDIMO dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos penktajame susitikime, dėl sprendimo iš dalies pakeisti tos konvencijos A ir B priedus, priėmimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 542 final.

Pridedama: COM(2023) 542 final

Briuselis, 2023 09 22
COM(2023) 542 final

2023/0329 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos penktajame susitikime, dėl sprendimo iš dalies pakeisti tos konvencijos A ir B priedus, priėmimo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas yra susijęs su sprendimu, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi penktajame Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio (toliau – Susitarimas)¹ šalių konferencijos susitikime, dėl numatomų priimti sprendimų, kuriais iš dalies keičiami tos konvencijos A ir B priedai. Šiuose prieduose nustatomas produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, sąrašas ir gamybos procesų, kuriuose naudojamas gyvsidabris arba gyvsidabrio junginiai (toliau – gyvsidabrio procesai), sąrašas ir jiems taikomos laipsniško nutraukimo datos arba gyvsidabrio naudojimą reguliuojančios nuostatos².

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio (Susitarimas)

Susitarimas yra pagrindinė tarptautinė teisinė sistema, kuria siekiama apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo gyvsidabrio ir gyvsidabrio junginių, dėl žmogaus veiklos išmetamų į orą ir išleidžiamų į vandenį bei žemę. Jis apima visą gyvsidabrio gyvavimo ciklą nuo pirminės gyvsidabrio kasybos iki gyvsidabrio atliekų šalinimo.

Susitarimas įsigaliojo 2017 m. rugpjūčio 16 d.

Europos Sąjunga (toliau – Sąjunga) ir visos jos valstybės narės yra Susitarimo šalys³.

Pagal Susitarimą, produktams, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, taikomi šie dviejų skirtingų rūšių apribojimai, priklausomai nuo to, ar jie įtraukti į Susitarimo A priedo I ar II dalį⁴:

- pagal 4 straipsnio 1 dalį, I dalyje išvardyti produktai, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio (pvz., tam tikros kompaktinės fluorescencinės lempos), po toje dalyje nurodytų laipsniško naudojimo nutraukimo datų negali būti gaminami, importuojami ir eksportuojami;
- A priedo II dalyje išvardytiems produktams, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, taikomos toje dalyje nustatytos specialios gyvsidabrio naudojimo sąlygos ir apribojimai. Pagal 4 straipsnio 3 dalį, Šalys⁵ turi imtis būtinų priemonių, kad būtų laikomasi tų sąlygų ir apribojimų. Iki šiol A priedo II dalyje nurodyta tik dantų amalgama.

Panašiai, pagal Susitarimą, procesams, kuriuose naudojamas gyvsidabris (toliau – gyvsidabrio procesai), taip pat taikomi dviejų skirtingų rūšių apribojimai, priklausomai nuo to, ar jie įtraukti į B priedo I ar II dalį:

¹ Minamatos konvencijos tekstas pateikiamas adresu

<https://mercuryconvention.org/sites/default/files/2021-06/Minamata-Convention-booklet-rus-full.pdf>

² Šiame dokumente sąvoka „gyvsidabrio naudojimo reguliavimas“ apima tokius bendruosius reikalavimus, kaip nustatyti Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio A ir B priedų II dalyse.

³ 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/939 dėl Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 142, 2017 6 2, p. 4).

⁴ Jei nenurodyta kitaip, nuorodos į straipsnius ir priedus šiame dokumente laikomos nuorodomis į Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio straipsnius ir priedus.

⁵ Šiame dokumente „Šalys“ – Konvencijos dėl gyvsidabrio šalys.

- pagal 5 straipsnio 2 dalį, B priedo I dalyje išvardytiems gyvsidabrio procesams (pvz., chloro ir šarmų gamybai), gyvsidabris arba jo junginiai po toje dalyje nustatytų laipsniško jų atsisakymo datų nebegali būti naudojami;
- B priedo II dalyje išvardytiems gyvsidabrio procesams taikomi toje dalyje nustatyti gyvsidabrio naudojimo reikalavimai (pvz., nenaudojamas gyvsidabris iš pirminės gavybos). Pagal 5 straipsnio 3 dalį, Šalys turi imtis priemonių, kad įvykdytų tas sąlygas ir reikalavimus, be kita ko, susijusius su perėjimu prie procesų, kuriuose nenaudojamas gyvsidabris, kai Susitarimo šalių konferencija (toliau – COP) padaro išvadą, kad esama prieinamų ekonomiškai ir techniškai pagrįstų alternatyvų.

Pagal 4 straipsnio 8 dalį ir 5 straipsnio 10 dalį, A ir B priedai turėjo būti peržiūrėti ne vėliau kaip 2022 m. rugpjūčio 16 d. Tai darydama COP turėjo atsižvelgti į i) Šalių pasiūlymus dėl pakeitimų, pateiktus pagal 4 straipsnio 7 dalį ir 5 straipsnio 9 dalį, ii) Šalių pagal 4 straipsnio 4 dalį ir 5 straipsnio 4 dalį perduotą informaciją apie produktus, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, ir gyvsidabrio procesus bei jų alternatyvas ir iii) turimas techniškai ir ekonomiškai pagrįstas alternatyvas be gyvsidabrio, kartu atsižvelgiant į riziką ir naudą aplinkai ir žmonių sveikatai.

2.2. Šalių konferencija (COP)

COP vykdo jai pagal Susitarimą pavestas funkcijas. Tuo tikslu ji svarsto ir imasi, *inter alia*, bet kokių veiksmų, kurių gali prireikti Susitarimo tikslams pasiekti.

Pagal Susitarimo 28 straipsnį ir Sprendimą MC-1/1 dėl darbo tvarkos taisyklių⁶, kuri COP priėmė per savo pirmąjį susitikimą (2017 m. rugsėjo 24–29 d.)⁷, kiekviena Šalis turi po vieną balsą. Tačiau Sąjunga, kaip regioninė ekonominės integracijos organizacija, kai sprendžiami jos kompetencijai priskirti klausimai, savo teisę balsuoti įgyvendina turėdama tiek balsų, kiek jos valstybių narių yra Susitarimo šalys. Sąjunga neturi teisės balsuoti, jei kuri nors jos valstybė narė pasinaudoja savo teise balsuoti, ir atvirkščiai.

2.3. Numatomi Šalių konferencijos aktai

Siekiant pradėti A ir B priedų peržiūros procesą, trečiajame COP susitikime (2019 m. lapkričio 25–29 d.) buvo priimtas Sprendimas MC-3/1⁸, kuriuo įsteigta techninių ekspertų *ad hoc* grupė, kad laikotarpiu iki ketvirtąjo COP susitikimo (toliau – COP4) būtų tęsiamos diskusijos dėl produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, ir gyvsidabrio procesų. Šiai grupei suteikti įgaliojimai visų pirma tobulinti ir sisteminti Šalių pagal 4 straipsnio 4 ir 7 dalis ir 5 straipsnio 4 ir 9 dalis pateiktą informaciją. Remdamasi tokio ekspertų darbo rezultatais ir

⁶ Pirmajame Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos susitikime 2017 m. lapkričio 22 d. priimtas Sprendimas MC-1/1 dėl darbo tvarkos taisyklių, <https://mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/decision/UNEP-MC-COP1-Dec1-RulesProcedure.EN.pdf>.

⁷ Pirmasis Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos susitikimas (COP-2), Ženeva (Šveicarija), 2017 m. rugsėjo 24–29 d., <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop1>.

⁸ Trečiajame Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos susitikime priimtas Sprendimas MC-3/1 *Review of annexes A and B*, UNEP/MC/COP3/Dec.1, pateikiamas adresu <http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP3/Decisions/tabid/8654/language/en-US/Default.aspx>.

Šalių pateiktais pasiūlymais⁹, įskaitant Europos Sąjungos¹⁰ pateiktą pasiūlymą prieš COP4 (2022 m. kovo 21–25 d.), COP priėmė Sprendimą MC-4/3¹¹.

Sprendimo MC-4/3 5 punktas

Šalys susitarė į A priedo I dalį įtraukti keturis papildomus produktus, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio (žr. kairę skiltį toliau pateiktoje lentelėje). Tačiau COP4 nepavyko pasiekti bendro sutarimo dėl susijusių laipsniško atsisakymo datų, todėl Šalys, kaip nurodyta Sprendimo MC-4/3 5 punkte, diskusijas dėl tokių datų nusprendė atidėti penktajam COP susitikimui (COP5), remiantis skliausteliuose siūlomomis datomis (žr. dešiniąją skiltį toliau pateiktoje lentelėje).

<i>Produktai, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio</i>	<i>Data, po kurios nebeleidžiama produkto gaminti, importuoti ar eksportuoti (laipsniško nutraukimo data)</i>
Sagos formos cinko-sidabro oksido baterijos, kurių sudėtyje yra < 2 % gyvsidabrio, ir sagos formos cinko-oro baterijos, kurių sudėtyje yra < 2 % gyvsidabrio	[2025] [2029]
Labai tikslūs talpos ir nuostolių matavimo tilteliai, aukšto dažnio radijo dažnių jungikliai ir stebėjimo bei kontrolės prietaisų relės, jei gyvsidabrio kiekis kiekviename tiltelyje, jungiklyje ar relėje yra ne didesnis kaip 20 mg [išskyrus naudojamus mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tikslais]	[2025]
Tiesiosios fluorescencinės bendrojo apšvietimo lempos (LFL): (a) halogenfosfato liuminofo lempos, kurių galingumas yra ≤ 40 vatų, o gyvsidabrio kiekis vienoje lemposje neviršija 10 mg; (b) halogenfosfato liuminofo lempos, kurių galingumas yra ≥ 40 vatų	[2025] [2027] [2030]
Tiesiosios fluorescencinės bendrojo apšvietimo lempos (LFL): (a) trijuostės spinduliuotės liuminofo lempos, kurių galingumas yra < 60 vatų, o gyvsidabrio kiekis vienoje lemposje neviršija 5 mg	[2027] [2030]

Sprendimo MC-4/3 6 punktas

⁹ Afrikos regiono, Kanados ir Norvegijos pasiūlymai iš dalies pakeisti Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio A priedo I ir II dalis, pateikiami adresu <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop4#cop-documents>.

¹⁰ UNEP/MC/COP.4/26/Add1 Europos Sąjungos pasiūlymas iš dalies pakeisti Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio A priedo I ir II dalis ir B priedo I dalį, pateikiamas adresu <https://mercuryconvention.org/en/documents/proposal-european-union-amend-part-i-annex-part-ii-annex-and-part-i-annex-b-minamata>.

¹¹ Ketvirtajame Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos susitikime priimtas Sprendimas MC-4/3 *Review of annexes A and B*, UNEP/MC/COP4/Dec. 3, pateikiamas adresu https://mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/decision/4_Dec3_Amendment.English.pdf.

Kalbant apie gyvsidabrio procesus, Šalys taip pat nusprendė COP5 apsvastyti galimybę į B priedo I dalį įtraukti poliuretano gamybą naudojant katalizatorius, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, kaip procesą, kuris turi būti nutrauktas iki nustatytos laipsniško nutraukimo datos.

Be pirmiau minėtų Sprendimo MC-4/3 5 ir 6 punktų, derėdamosi dėl numatomų aktų ir juos rengdamos, Šalys COP5 turės apsvastyti ir Afrikos regiono pasiūlymą, pagal 4 straipsnio 7 dalį pateiktą prieš tą susitikimą¹². Šiame pasiūlyme siūlomi tolesni A priedo I ir II dalių pakeitimai.

2.4. Afrikos regiono pateiktas pasiūlymas

Siūlomi A priedo I dalies pakeitimai

Afrikos regionas siūlo į A priedo I dalį įtraukti toliau nurodytas šešias produktų kategorijas ir susijusias laipsniško nutraukimo datas.

<i>Produktai, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio</i>	<i>Data, po kurios nebeleidžiama produkto gaminti, importuoti ar eksportuoti (laipsniško nutraukimo data)</i>
Kosmetikos gaminiai, įskaitant odą šviesinantį muilą ir kremus, bet neįskaitant kosmetikos gaminių akių sričiai, kuriose gyvsidabris naudojamas kaip konservantas ir nėra veiksmingų ir saugių alternatyvių konservantų	2025
Dantų amalgama	2030
Kompaktinės fluorescencinės bendrojo apšvietimo lempos (CFL), kurių galingumas yra > 30 vatų	2025
Kompaktinės fluorescencinės bendrojo apšvietimo lempos su neintegruotu balastiniu įtaisu (CFL.i), kurių galingumas ≤ 30 vatų, o gyvsidabrio kiekis kiekviename lempos degiklyje neviršija 5 mg	2025
Tiesiosios fluorescencinės bendrojo apšvietimo lempos (LFL): (b) trijuostės spinduliuotės liuminofo lempas, kurių galingumas ≥ 60 vatų	2026
Nevamzdinės (pvz., U ir žiedo formos) fluorescencinės bendrojo apšvietimo lempos (NFL): (a) trijuostės spinduliuotės liuminofo lempas, visų galingumų, (b) halogenfosfato liuminofo lempas, visų galingumų.	2026

Siūlomi A priedo II dalies pakeitimai

¹² Afrikos regiono pasiūlymas iš dalies pakeisti A priedo I ir II dalis, pateikiamas adresu <https://mercuryconvention.org/en/meetings/cop5>.

Afrikos regionas taip pat siūlo į A priedo II dalį įtraukti i) vieną naują produkto, kurio sudėtyje yra gyvsidabrio, t. y. kosmetikos gaminių kartu su prekybos apribojimais, kategoriją ir ii) papildomus reikalavimus dėl dantų amalgamos.

<i>Produktai, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio</i>	<i>Nuostatos</i>
Kosmetikos gaminiai, įskaitant odą šviesinantį muilą ir kremus, bet neįskaitant kosmetikos gaminių akių sričiai, kuriose gyvsidabris naudojamas kaip konservantas ir nėra veiksmingų ir saugių alternatyvių konservantų	Priemonės, kurių turi imtis Šalys, siekdamos laipsniškai nutraukti kosmetikos gaminių, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, pardavimą ir siūlymą juos parduoti tiek vietos rinkose, tiek ir interneto platformose, sudaro: i. nacionalinių tikslų laipsniškai nutraukti pardavimą ir siūlymą parduoti nustatymas, įskaitant du ar daugiau iš šių veiksmų, bet jais neapsiribojant: a. strategijų, kuriomis siekiama atgrasyti nuo prekybos, reklamos ir eksponavimo, rengimą ir įgyvendinimą; b. informacinių pranešimų ir medžiagų, kurias reikia užkardyti arba drausti naudoti kosmetikos gaminiuose, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, sąrašų rengimą ir viešinimą; c. kosmetikos ir grožio gaminių gamybos įrenginių licencijavimą ir gaminių sudedamųjų dalių patvirtinimą; d. interneto platformų įtraukimą rengiant ir įgyvendinant įsipareigojimus užtikrinti gaminių saugą; ii. koordinavimą ir bendradarbiavimą tarpžinybiniu, dvišaliu ir (arba) regioniniu lygmeniu iniciatyvų, kuriomis siekiama laipsniško atsisakymo, srityje; iii. gydytojų, dermatologų ir grožio centrų, taip pat vartotojų ir šeimos narių informuotumo apie riziką, susijusią su odos balinimo produktais, didinimą.
Dantų amalgama	Papildomas nuostatas dėl dantų amalgamos sudaro: i. nacionalinio plano dėl priemonių, kurias Šalys ketina taikyti siekdamos laipsniškai nutraukti dantų amalgamos naudojimą, pateikimas sekretoriatui; ii. gydymo, kuriam taikomas valstybinis draudimas ir programos, atveju draudimas arba neleidimas naudoti amalgamą, imantis atitinkamų priemonių.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Sąjungos tikslas – kuo greičiau ir visapusiškiau nutraukti gyvsidabrio naudojimą Sąjungoje ir pasaulyje, jei tik yra tinkamų alternatyvų¹³. Norint jo pasiekti visų pirma reikia laipsniškai atsisakyti produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, o gyvsidabrio procesus pakeisti kitais procesais, kuriuose gyvsidabris nenaudojamas, jei esama ekonomiškai ir techniškai pagrįstų alternatyvų, kurios būtų naudingos žmonių sveikatai ir aplinkai.

¹³ Žr. [Tarybos išvadas „Bendrijos strategijos dėl gyvsidabrio peržiūra“, 2011 m. kovo 14 d.](#)

Visuotinė pažanga siekiant šio tikslo padėtų įgyvendinti Europos žaliojo kurso komunikate¹⁴ nustatytą nulinės taršos užmojį, kuriuo siekiama, kad aplinkoje nebūtų toksinių medžiagų. Ji taip pat padėtų įgyvendinti 2020 m. priimtą ES cheminių medžiagų strategiją tvarumui užtikrinti¹⁵, kurioje Europos Komisija išpareigojo išlaikyti lyderystę tarptautiniu lygmeniu patikimo cheminių medžiagų tvarkymo srityje.

Susitarimo A priedo, kuriame išvardijami produktai, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio ir kuriems taikomas gamybos, importo ir eksporto draudimas arba reikalavimai dėl gyvsidabrio naudojimo, pakeitimai

Pozicija, kurios turi būti laikomasi Sąjungos vardu, grindžiama toliau nurodytais elementais.

- Reglamento (ES) 2017/852 dėl gyvsidabrio (toliau – Gyvsidabrio reglamentas)¹⁶ II priedo, kuriuo į ES teisę perkeltas Susitarimo A priedas (I dalis), taikymo sritis yra platesnė nei Susitarimo taikymo sritis, nes į jį įtraukta daugiau produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio (pvz., baterijos (diskiniai elementai)).
- Dokumente, kurį Sąjunga 2020 m. kovo mėn. pateikė pagal Sprendimą MC-3/1¹⁷, nurodyta keletas kitų produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio ir kuriuos jau galima pakeisti įgyvendinamomis ir naudingomis alternatyvomis be gyvsidabrio, tarp jų – produktai, kuriuos jau draudžiama tiekti vidaus rinkai ir importuoti^{18/19}, pvz., pagal Direktyvą 2011/65/ES (RoHS)²⁰ ir Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (REACH)²¹, tačiau kurių gamyba ir eksportas dar neuždrausti.
- 2023 m. liepos 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) .../..., kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/852 (C(2023)4683 *final*)²², kuriuo pagal Gyvsidabrio reglamento 20 straipsnį į Sąjungos teisę perkeltas Sprendimas MC-4/3.

¹⁴ 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatas „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 *final*.

¹⁵ 2020 m. spalio 14 d. Komisijos komunikatas „Cheminių medžiagų strategija tvarumui užtikrinti. Aplinkos be toksinių medžiagų kūrimas“, COM(2020) 667 *final*.

¹⁶ 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/852 dėl gyvsidabrio, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1102/2008 (OL L 137, 2017 5 24, p. 1).

¹⁷ *Submission from the EU on mercury-added products and manufacturing processes using mercury or mercury compounds* (2020 m. kovo mėn.), pateikiamas adresu http://www.mercuryconvention.org/Portals/11/documents/meetings/COP4/submissions/EU_AnnexAB.pdf.

¹⁸ Pagal ES teisės aktus, kuriais reglamentuojamas produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, tiekimas rinkai, sąvoka „tiekimas vidaus rinkai“ apima ir importą.

¹⁹ Visas šių ES teisės aktų sąrašas pateikiamas Komisijos tarnybų darbiname dokumente *Poveikio vertinimas Ratification and Implementation by the EU of the Minamata Convention on Mercury Accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on mercury, and repealing Regulation (EC) No 1102/2008* (SWD/2016/017 *final*, 2016 2 2).

²⁰ 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo (OL L 174, 2011 7 1, p. 88).

²¹ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinant Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

²² 2023 m. liepos 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) .../..., kuriuo dėl produktų, kuriuose yra gyvsidabrio, gamybos, importo ir eksporto uždraudimo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/852 (C(2023)4683 *final*).

Į Afrikos regiono pasiūlymą dėl A priedo I dalies pakeitimų įtraukti produktai, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, dera su Sąjungos *acquis*, pvz., prašymai atnaujinti išimtis lempoms, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, buvo atmesti pagal RoHS direktyvą, arba yra susiję su laipsnišku produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio ir dėl kurių vykdomi teisėkūros veiksmai siekiant nustatyti panašų draudimą Sąjungos lygmeniu, atsisakymu.

Dėl kitų Afrikos regiono pasiūlymo dalių, susijusių su A priedo II dalies pakeitimais, tam tikros nuostatos dera su Sąjungos *acquis*, įskaitant:

- nacionalinius planus dėl priemonių, kurias Šalys ketina taikyti siekdamas laipsniškai nutraukti dantų amalgamos naudojimą (Gyvsidabrio reglamento 10 straipsnio 3 dalis);
- nacionalinių tikslų nutraukti pardavimą ir siūlymą parduoti nustatymą, įskaitant du ar daugiau iš šių veiksmų, bet jais neapsiribojant:
 - strategijų, kuriomis siekiama atgrasyti nuo prekybos, reklamos ir eksponavimo, rengimą ir įgyvendinimą;
 - interneto platformų įtraukimą rengiant ir įgyvendinant įsipareigojimus užtikrinti gaminių saugą.

Tačiau kitos nuostatos nėra įtrauktos į Sąjungos *acquis*, įskaitant:

- gydymo, kuriam taikomas valstybinis draudimas ir programos, atveju draudimą arba neleidimą naudoti amalgamą, imantis atitinkamų priemonių;
- kosmetikos gaminių atveju:
 - koordinavimą ir bendradarbiavimą tarpžinybiniu, dvišaliu ir (arba) regioniniu lygmeniu iniciatyvų, kuriomis siekiama laipsniško atsisakymo, srityje;
 - gydytojų, dermatologų ir grožio centrų, taip pat vartotojų ir šeimos narių informuotumo apie riziką, susijusią su odos balinimo produktais, didinimą.

Šios nuostatos neturi teisinės galios Sąjungos *acquis*. Pavyzdžiui, pagal Gyvsidabrio reglamento 19 straipsnio b punktą, kompetencija organizuoti ir teikti sveikatos ir medicininės priežiūros paslaugas priklauso valstybėms narėms. Todėl joms šis siūlomas Tarybos sprendimas netaikomas.

Todėl A priedo pakeitimai suteikia ne vieną galimybę toliau mažinti gyvsidabrio naudojimą bei su juo susijusią taršą visame pasaulyje:

- (1) sumažinti atotrūkį tarp galiojančių pažangesnių Sąjungos teisės aktų ir Susitarimo į jo A priedo I dalį įtraukiant produktus, jau įtrauktus į Sąjungos Gyvsidabrio reglamento II priedą;
- (2) į Susitarimo A priedo I dalį įtraukti produktus, kuriems pagal Sąjungos Gyvsidabrio reglamentą gamybos ir eksporto draudimas dar netaikomas, tačiau kurių vis tiek nebeleidžiama tiekti Sąjungos rinkai arba dėl kurių vykdomi teisėkūros veiksmai siekiant nustatyti panašų draudimą Sąjungos lygmeniu.

Todėl pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi COP5, yra pritarti tam, kad būtų priimti aktai, kuriais siekiama išplėsti Susitarimo A priedo taikymo sritį į jį įtraukiant produktus, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio ir kuriems pagal Sąjungos Gyvsidabrio reglamento II priedą jau taikomas gamybos ir prekybos draudimas arba kuriuos jau draudžiama tiekti Sąjungos rinkai, arba dėl kurių vykdomi teisėkūros veiksmai siekiant nustatyti panašų draudimą Sąjungos lygmeniu, ir kurie gali būti pakeisti ekonomiškai ir techniškai pagrįstomis alternatyvomis be gyvsidabrio, kurios kartu yra naudingos aplinkos ir žmonių sveikatos atžvilgiu.

Susitarimo B priedo, kuriame išvardijami gyvsidabrio procesai ir laipsniško jų atsisakymo datos arba reikalavimai dėl gyvsidabrio naudojimo, pakeitimai

Pozicija, kurios turi būti laikomasi Sąjungos vardu, grindžiama toliau nurodytais elementais.

Susitarimo 5 straipsnio 2 ir 3 dalys ir B priedas į Sąjungos teisę perkelti visų pirma griežtesnėmis Gyvsidabrio reglamento 7 straipsnio 1 ir 3 dalių ir III priedo nuostatomis.

Pirma, nors Susitarimo B priedas apima penkis konkrečius gyvsidabrio procesus (chloro ir šarmų gamybą, acetaldehido gamybą, vinilchlorido monomero (VCM) gamybą, alkoholiatų gamybą ir poliuretano gamybą), Gyvsidabrio reglamento III priede yra visa apimanti nuostata, uždraudžianti nuo nustatytų datų Sąjungoje naudoti gyvsidabrij ar gyvsidabrio junginius visuose gamybos procesuose, t. y. nuo 2018 m. sausio 1 d. draudžiama juos naudoti kaip katalizatorius, o nuo 2022 m. sausio 1 d. – kaip elektrodus. Taigi pagal Sąjungos teisę šio draudimo taikymo sritis yra neribota.

Antra, nors Gyvsidabrio reglamento III priede nustatyta išimtis dėl laipsniško alkoholiatų gamybos nutraukimo datos, ši nuostata yra griežtesnė nei Susitarimo B priedo nuostata. Nors pagal Gyvsidabrio reglamentą gyvsidabrij naudoti kaip *katalizatorių poliuretano gamyboje* draudžiama nuo 2018 m. sausio 1 d., Susitarime nustatytas tik gyvsidabrio naudojimo apribojimas ir nurodoma, kad Šalys turi arba siekti laipsniškai jo atsisakyti iki 2027 m. rugpjūčio 16 d. (poliuretano atveju), arba tokio naudojimo laipsniškai atsisakyti praėjus penkeriems metams nuo tada, kai COP nustato, kad alternatyvos be gyvsidabrio tapo techniškai ir ekonomiškai pagrįstos (VCM ir alkoholiatų atveju).

B priedo pakeitimai suteikia galimybę sumažinti gyvsidabrio naudojimą pramonėje. Tai galima pasiekti sumažinus atotrūkį tarp galiojančios pažangesnės Sąjungos teisės ir Susitarimo į Susitarimo B priedo I dalį įtraukiant datą, nuo kurios poliuretano gamybai turi būti nebenaudojamas gyvsidabris, kaip numatyta Sąjungos *acquis* ir atsižvelgiant į esamus techniškai ir ekonomiškai pagrįstus alternatyvius procesus, kuriems gyvsidabris nenaudojamas, apie kuriuos pranešta 2020 m. kovo mėn. pagal Sprendimą MC-3/1 Sąjungos pateiktame dokumente.

Todėl pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi COP5, turėtų būti pritarti tam, kad būtų priimti aktai, kuriais siekiama nustatyti poliuretano gamybos naudojant gyvsidabrij laipsniško nutraukimo datą.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. 4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje reglamentuojami sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį“²³.

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

COP yra įsteigta susitarimu, būtent Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio.

Aktai, kuriuos COP raginama priimti, yra teisinę galią turintys aktai, nes Susitarimo šalys turėtų imtis priemonių, kad užtikrintų jų įgyvendinimą ir laikymąsi.

Numatoma, aktais Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomų aktų tikslas ir turinys yra susiję su aplinka ir žmonių sveikatos apsauga.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 192 straipsnio 1 dalis.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 192 straipsnio 1 dalis kartu su SESV 218 straipsnio 9 dalimi.

²³ 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Vokietija prieš Tarybą*, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos penktajame susitikime, dėl sprendimo iš dalies pakeisti tos konvencijos A ir B priedus, priėmimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio (toliau – Susitarimas) buvo Sąjungos sudaryta Tarybos sprendimu (ES) 2017/939²⁴ ir įsigaliojo 2017 m. rugpjūčio 16 d.;
- (2) pagal Sprendimą MC1/1 dėl darbo tvarkos taisyklių, kurį Susitarimo šalių konferencija (toliau – Šalių konferencija) priėmė per pirmąjį susitikimą, Susitarimo šalys (toliau – Šalys) turėtų dėti visas pastangas, kad visais esminiais klausimais pasiektų bendrą sutarimą;
- (3) pagal Susitarimo 4 straipsnio 8 dalį ir 5 straipsnio 10 dalį, Šalių konferencija ne vėliau kaip 2022 m. rugpjūčio 16 d. turėtų peržiūrėti Susitarimo A ir B priedus ir gali apsvarstyti galimybę tuos priedus iš dalies pakeisti, atsižvelgdama į Šalių pagal Susitarimo 4 straipsnio 7 dalį ir 5 straipsnio 9 dalį pateiktus pasiūlymus, Susitarimo sekretoriato pagal Susitarimo 4 straipsnio 4 dalį ir 5 straipsnio 4 dalį pateiktą informaciją ir į tai, ar esama techniškai ir ekonomiškai pagrįstų alternatyvų be gyvsidabrio, atsižvelgiant į susijusią riziką aplinkai ir žmonių sveikatai bei naudą;
- (4) 2021 m. balandžio 30 d. Sąjunga pagal Susitarimo 4 straipsnio 7 dalį ir 5 straipsnio 9 dalį Susitarimo sekretariatui pateikė pasiūlymą²⁵ iš dalies pakeisti Susitarimo A ir B priedus. Sąjungos pasiūlymu iš dalies pakeisti Susitarimo A priedą siekta išplėsti jo taikymo sritį, kad jis būtų taikomas ir kitiems produktams, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, nustatant atitinkamas laipsniško tokių produktų atsisakymo datas arba gyvsidabrio reguliavimo priemones. Sąjungos pasiūlymu iš dalies pakeisti Susitarimo B priedą siekta nustatyti laipsniško poliuretano gamybos naudojant katalizatorių, kurio sudėtyje yra gyvsidabrio, atsisakymo datą;

²⁴ 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/939 dėl Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 142, 2017 6 2, p. 4).

²⁵ 2021 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/727 dėl pasiūlymų, kuriais iš dalies keičiami Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio A ir B priedai dėl produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, ir gamybos procesų, kuriuose naudojamas gyvsidabris arba gyvsidabrio junginiai, pateikimo Europos Sąjungos vardu (OL L 155, 2021 5 5, p. 23).

- (5) ketvirtojo susitikimo antroje dalyje COP savo Sprendimu MC-4/3²⁶ nusprendė į A priedą (I dalį) įtraukti aštuonis naujus produktus, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio;
- (6) tačiau keturių produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, atveju susitarimo dėl laipsniško jų atsisakymo datų pasiekti nepavyko. Sprendimu MC-4/3 sprendimas dėl tų laipsniško atsisakymo datų atidėtas penktajam COP susitikimui (spalio 31 d. – lapkričio 3 d.);
- (7) Sprendimu MC-4/3 penktajam COP susitikimui atidėtas ir sprendimas į B priedo I dalį įtraukti poliuretano gamybą naudojant katalizatorius, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio;
- (8) Afrikos regionas pagal Susitarimo 4 straipsnio 7 dalį pateikė naują pasiūlymą iš dalies pakeisti Susitarimo A priedą. Pasiūlymas yra susijęs su kosmetikos gaminiais, dantų amalgama ir lempomis, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, ir jame siūlomas A priedo I ir II dalims skirtas naujas tekstas;
- (9) Sąjunga turėtų pritarti Susitarimo A ir B priedų pakeitimams tiek, kiek jie derėtų su Sąjungos pateiktu pasiūlymu²⁷, Sąjungos *acquis* arba ES politika;
- (10) Sąjunga turėtų pritarti Susitarimo A priedo pakeitimams tiek, kiek jie nurodyti Afrikos regiono pateiktame pasiūlyme ir kiek jie taikomi lempoms, kosmetikos gaminiams ir dantų amalgamai;
- (11) penktajame COP susitikime Šalys svarstys galimybę priimti sprendimą iš dalies pakeisti Susitarimo A priedą;
- (12) tikslinga nustatyti poziciją, kurios turi būti laikomasi Sąjungos vardu penktajame COP susitikime, kadangi siūlomas sprendimas, jei jis bus priimtas, turės teisinį poveikį, nes Šalys turės imtis priemonių jam įgyvendinti nacionaliniu ir (arba) regiono lygmenimis,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Susitarimo šalių konferencijos (COP) penktajame susitikime, yra pritarti, kad būtų priimtas sprendimas iš dalies pakeisti to susitarimo A priedą, kuris:

– dera su Sąjungos *acquis* arba

– dera su 2021 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimu (ES) 2021/727, arba

– padeda siekti laipsniško tų kategorijų lempų, kuriose yra gyvsidabrio kurias nurodė Afrikos regionas savo pagal Konvencijos 4 straipsnio 7 dalį pateiktame pasiūlyme ir kurių atžvilgiu prašymai atnaujinti išimtis dėl gyvsidabrio naudojimo buvo atmesti pagal Direktyvą 2011/65/ES, atsisakymo, arba

– padeda siekti laipsniško dantų amalgamos naudojimo atsisakymo.

²⁶ Sprendimas MC-4/3. Minamos konvencijos dėl gyvsidabrio A ir B priedų peržiūra ir pakeitimas, 2022 m. kovo 25 d.

²⁷ 2021 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/727 dėl pasiūlymų, kuriais iš dalies keičiami Minamos konvencijos dėl gyvsidabrio A ir B priedai dėl produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, ir gamybos procesų, kuriuose naudojamas gyvsidabris arba gyvsidabrio junginiai, pateikimo Europos Sąjungos vardu (OL L 155, 2021 5 5, p. 23).

2 straipsnis

Atsižvelgdami į penktojo COP susitikimo eigą, Sąjungos atstovai, pasikonsultavę su valstybėmis narėmis per koordinacinius susitikimus vietoje, gali susitarti dėl 1 straipsnyje nurodytos pozicijos koregavimo be papildomo Tarybos sprendimo.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*